

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-14>

**FEATURES OF PROTECTION OF THE RIGHT TO WORK
OF A PERSON WHO HAS OCCURRED
AN OCCUPATIONAL DISEASE**

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ПРАЦЮ ОСОБИ,
ЯКА ДІСТАЛА ПРОФЕСІЙНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ**

Hrebenar O. V.

*a third (educational-scientific) level
graduate
department of public and private law,
attorney
Volodymyr Dahl East Ukrainian
National University,
Kyiv, Ukraine*

Гребенар О. В.

*здобувач вищої освіти третього
(освітньо-наукового) рівня
кафедри публічного та приватного
права, адвокат
Східноукраїнський національний
університет імені Володимира Даля
м. Київ, Україна*

Відповідно до п. 7, ч. 2, ст. 42 Кодексу законів про працю України перевага у залишенні на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці надається працівникам, які дістали на цьому підприємстві, установі, організації професійне захворювання [1]. З метою дослідження особливостей захисту конституційного права особи на працю в сучасних умовах, принагідним, вважаємо розкрити питання розуміння професійного захворювання медичного працівника на корона вірусну хворобу (COVID-19). Це зумовлене доцільністю вироблення чіткого механізму захисту прав медичних працівників, що отримали професійне захворювання.

Постановою Кабінету Міністрів України № 1662 від 08.11.2000 р. «Про затвердження переліку професійних захворювань» (зі змінами від 13.05.2020 р. № 394) гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом Sars-CoV-2, віднесено до числа професійних захворювань, що викликані дією біологічних факторів [2].

Під гострим професійним захворюванням (далі – ГПЗ) слід розуміти захворювання (або смерть), що виникло після однократного (протягом не більш як однієї робочої зміни) впливу на працівника шкідливих факторів фізичного, біологічного та хімічного характеру (у тому числі інфекційні, паразитарні, алергійні захворювання) (див. – Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних

захворювань та аварій на виробництві, затверджений Постановою КМУ № 337 від 17.06.2019 р.) [3].

Наявність професійного захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу підтверджується:

- листком непрацездатності, виданим у встановленому порядку;
- актом розслідування гострих професійних захворювань за встановленими формами (Форма – Н1).

Варто звернути увагу, що в акті розслідування ГПЗ повинно бути обов'язково зазначено причини та умови виникнення професійного захворювання, а також причинно-наслідковий зв'язок між виникненням захворювання і виконанням професійних обов'язків медичним працівником в умовах підвищеного ризику зараження. Відповідно до Наказу МОЗ України № 722 від 28.03.2020 р. «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19)» було затверджено Стандарти медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (COVID-19)», де до групи осіб із найбільшим ризиком зараження віднесено осіб, які перебували з пацієнтами, хворими на коронавірусну хворобу або надають медичну допомогу / проводять догляд за ними [4].

ГПЗ медичного працівника на COVID-19 підлягає спеціальному розслідуванню у випадках, коли це захворювання може призвести до тяжких чи смертельних наслідків; зумовити втрату працездатності, що настає неодразу, а також у випадках несвоєчасного повідомлення роботодавця. При цьому строк давності для розслідування захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу становить три роки з дня їх настання.

ГПЗ медичного працівника на COVID-19 слід вважати таким, що не пов'язане з виробництвом у разі смерті працівника від загального захворювання або самогубства, що підтверджено висновком судово-медичної експертизи та/або відповідною постановою про закриття кримінального провадження. Тобто, у випадку смерті медичного працівника, що мав захворювання на COVID-19 в обов'язковому порядку повинна бути проведена судово-медична експертиза.

Перелік обставин, за яких ГПЗ визнається таким, що пов'язане з виробництвом передбачено у п. 52 Постанови КМУ № 337 від 17.06.2019 р. [3].

Оскільки зараження на COVID-19 віднесено до біологічних факторів, то й чітко встановити коли, де, за яких обставин відбувся факт зараження медичного працівника (під час виконання своїх професійних обов'язків, під час перебування на роботі, побутове зараження)

є малоймовірним. Судова практика у справах про відшкодування моральної шкоди у зв'язку з професійним захворюванням вказує на звернення судом уваги на те, що акти Комісії містять зауваження про неможливість виявлення осіб, які порушили законодавство про охорону праці, що призвело до виникнення професійного захворювання і це є підставою для невизнання професійного захворювання таким, що воно отримане на виробництві.

Отож, основною умовою для оцінки захворювання як професійного є його настання внаслідок професійної діяльності медичного працівника. Це означає, що під час виконання останнім своїх професійних обов'язків, застосовуючи усі засоби індивідуального захисту та, дотримуючись правил внутрішнього трудового розпорядку, на працівника здійснюється вплив небезпечних факторів, що викликають захворювання (безпосередній контакт з інфекційним хворим, з інфікованими матеріалами чи носіями хвороби). До групи ризику нормотворцем й віднесено медичних та інших працівників, що безпосередньо задіяні у ліквідації епідемії та здійсненні заходів із запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом Sars-CoV-2 та лікування пацієнтів із випадками коронавірусного захворювання.

Наведене дає підстави підсумувати, що не всі випадки зараження медичного працівника коноравірусною хворобою слід вважати професійним захворюванням або такими, що настали внаслідок захворювання на COVID-19. Особливістю розуміння професійного захворювання медичного працівника на COVID-19 є те, що гарантії дотримання прав і інтересів медичних працівників в проаналізованих документах поширюються не на усіх осіб, що охоплюються поняттям медичного працівника, а лише на тих, що задіяні у сфері захисту населення від інфекційних хвороб і їх захворювання відповідає наступним умовам виникнення:

- виникнення професійного захворювання внаслідок захворювання на COVID-19;
- професійне захворювання медичного працівника безпосередньо пов'язане з виконанням медичним працівником його професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження.

Література:

1. Кодекс законів про працю України: Закон, ВРУ, № 322-08 від 10.12.1971 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 10.12.2024).
2. Про затвердження переліку професійних захворювань: Постанова, КМУ № 1662 від 08.11.2002 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.12.2024).
3. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: Постанова, КМУ № 337 від 17.06.2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.12.2024).
4. Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19): Наказ, МОЗ України № 722 від 28.03.2020 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0722282-20#Text> (дата звернення: 14.12.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-15>

ON THE UNIVERSALIZATION OF THE RIGHT TO WORK FOR PERSONS WITH DISABILITIES

ЩОДО УНІВЕРСАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Gryn N. V.

*External Postgraduate Student
at the Department of Public and Private
Law of the Faculty of Law
Volodymyr Dahl East Ukrainian
National University
Kyiv, Ukraine*

Гринь Н. В.

*здобувачка кафедри публічного
та приватного права
юридичного факультету
Східноукраїнський національний
університет імені Володимира Даля
м. Київ, Україна*

Право на працю є одним із фундаментальних прав людини, закріплених у міжнародних правових документах, однак його реалізація для осіб з інвалідністю завжди була викликом. Трудове